

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

**«ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ:
ПИТАННЯ ОСВІТИ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»**

МАТЕРІАЛИ
VIII Всеукраїнської науково-освітньої конференції
з міжнародною участю

27 листопада 2025 року

Харків
НФаУ
2025

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИМ СЕКТОРОМ В
УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ**

Коляда Т.А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

takolyada@ukr.net

Реформування системи охорони здоров'я в Україні зумовлює необхідність оновлення підходів до публічного управління у фармацевтичному секторі, який є стратегічно важливою складовою забезпечення національної безпеки та громадського здоров'я. Сучасні виклики, зумовлені війною, економічною нестабільністю та процесом інтеграції до європейського простору, актуалізують питання ефективності державної політики у сфері лікарського забезпечення, регулювання обігу медикаментів, розвитку кадрового потенціалу та цифрової трансформації управлінських процесів. Підвищення якості управлінських рішень у фармацевтичній сфері передбачає не лише адаптацію законодавчої бази до стандартів ЄС, а й формування нових інституційних та організаційних механізмів державного впливу.

Метою дослідження є визначення ключових проблем і напрямів удосконалення публічного управління фармацевтичним сектором в умовах реформування системи охорони здоров'я України, а також виявлення інструментів, що сприятимуть підвищенню ефективності, прозорості та результативності управлінських процесів у галузі.

У процесі дослідження застосовано системний і структурно-функціональний підходи, що дали змогу розглянути фармацевтичний сектор як цілісну складову державної політики у сфері охорони здоров'я.

Розвиток публічного управління фармацевтичним сектором в Україні перебуває на етапі глибокої трансформації, що зумовлена як внутрішніми реформами, так і зовнішніми викликами. У центрі цієї трансформації – пошук

ефективного балансу між державним регулюванням і ринковими механізмами, між централізацією управлінських рішень і автономією учасників фармацевтичного ринку.

Однією з ключових проблем залишається недостатня узгодженість інституційних структур, які здійснюють управління у сфері фармації. На практиці спостерігається дублювання повноважень між різними органами, розмитість відповідальності та відсутність сталих механізмів координації між центральними й регіональними рівнями влади. Наприклад, контроль за якістю лікарських засобів та моніторинг їх обігу здійснюють кілька державних інституцій, що ускладнює оперативність рішень і створює ризики для ефективності регулювання. Для подолання цієї проблеми доцільним є формування чіткої вертикалі відповідальності, спрощення адміністративних процедур і розширення можливостей для взаємодії між публічним і приватним секторами.

Суттєвим викликом є обмежене фінансування системи лікарського забезпечення та недостатній рівень державної підтримки вітчизняних виробників. Незважаючи на існування програм відшкодування вартості лікарських засобів, рівень доступу до якісних медикаментів залишається нерівномірним, особливо у віддалених регіонах. Для вирішення цього питання доцільним є удосконалення механізмів державних закупівель, запровадження довгострокових контрактів із вітчизняними підприємствами, стимулювання інноваційного виробництва та формування стратегічних резервів медикаментів.

Важливою проблемою залишається низький рівень цифрової компетентності кадрів, залучених до процесів публічного управління у фармації. Впровадження електронних систем контролю обігу лікарських засобів, моніторингу фармаконагляду чи автоматизованих баз даних потребує не лише технічного забезпечення, а й належної підготовки фахівців. Підвищення кваліфікації, запровадження цифрової грамотності як обов'язкової складової

професійного розвитку працівників фармацевтичного сектору є необхідною умовою ефективного функціонування сучасної системи управління.

Особливу увагу слід приділити питанню прозорості управлінських процесів і запобіганню корупційним ризикам. Незважаючи на впровадження електронних систем закупівель і реєстрів, значна частина процедур залишається вразливою до неформального впливу. Розширення інструментів громадського контролю, публічність інформації про ліцензування, сертифікацію, результати перевірок сприятимуть підвищенню довіри до державних інституцій.

Значний потенціал має децентралізація фармацевтичного управління, яка дає змогу місцевим органам влади більш оперативно реагувати на потреби населення, особливо у періоди кризових ситуацій. Регіональні програми лікарського забезпечення, створення комунальних аптечних мереж, підтримка місцевих виробників можуть стати ефективним доповненням до загальнодержавної політики.

Серед перспектив розвитку публічного управління у фармацевтичній сфері важливо виділити впровадження європейських стандартів «належних практик» (GxP), інтеграцію до спільної регуляторної системи ЄС, розвиток державно-приватного партнерства у сфері фармацевтичних інновацій. У поєднанні з цифровими рішеннями це дозволить підвищити ефективність державного нагляду, оптимізувати витрати і водночас забезпечити безперервність постачання лікарських засобів населенню.

Резюмуючи зазначимо, формування сучасної моделі публічного управління у фармації передбачає системні зміни, спрямовані на підвищення прозорості, підзвітності, цифрової інтегрованості та кадрової стійкості. Саме поєднання регуляторних реформ із розвитком людського потенціалу та технологічних інновацій стане запорукою ефективності управління фармацевтичним сектором у процесі подальшого реформування системи охорони здоров'я України.